EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 30.5.2012.
COM(2012) 321 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Maltas 2012. gada valsts reformu programmu

un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Maltas stabilitātes programmu 2012.–2015. gadam

{SWD(2012) 321 final}

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Maltas 2012. gada valsts reformu programmu

un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Maltas stabilitātes programmu 2012.–2015. gadam

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes 1997. gada 7. jūlija Regulu (EK) Nr. 1466/97 par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu[1] un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu[2],

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas[3],

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

(1) Eiropadome 2010. gada 26. martā piekrita Eiropas Komisijas priekšlikumam aizsākt jaunu izaugsmes un nodarbinātības stratēģiju "Eiropa 2020", kam pamatā būtu ciešāka ekonomikas politikas koordinācija, pievēršot uzmanību galvenajām jomām, kurās jārīkojas, lai palielinātu Eiropas ilgtspējīgas izaugsmes potenciālu un konkurētspēju.

(2) Padome 2010. gada 13. jūlijā pieņēma ieteikumu par dalībvalstu un Savienības vispārējām ekonomikas politikas pamatnostādnēm (2010.–2014. g.), bet 2010. gada 21. oktobrī – lēmumu par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnēm[4], kas kopā veido ,,integrētās pamatnostādnes". Dalībvalstis tika aicinātas ņemt vērā šīs integrētās pamatnostādnes savā ekonomikas un nodarbinātības politikā.

---

1 OV L 209, 02.08.1997., 1. lpp.
2 COM(2012) 321 *final*.
3 P7_TA(2012)0048 un P7_TA(2012)0047.
4 Padomes 2012. gada 26. aprīļa Lēmums 2012/238/ES.

(3) Padome 2011. gada 12. jūlijā pieņēma ieteikumu par Maltas 2011. gada valsts reformu programmu un sniedza savu atzinumu par atjaunināto Maltas stabilitātes programmu 2011.–2014. gadam.

(4) Komisija 2011. gada 23. novembrī pieņēma otro Gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot otro Eiropas *ex ante* un integrētas politikas koordinēšanas pusgadu, kas balstās uz stratēģiju „Eiropa 2020". Komisija, balstoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, 2012. gada 14. februārī pieņēma brīdinājuma mehānisma ziņojumu[5], kurā tā neidentificēja Maltu kā vienu no dalībvalstīm, par kurām būtu jāizstrādā padziļināts pārskats.

(5) Eiropadome 2012. gada 2. martā apstiprināja prioritātes finanšu stabilitātes un fiskālās konsolidācijas nodrošināšanai un rīcību izaugsmes palielināšanai. Tā uzsvēra nepieciešamību turpināt diferencētu un uz izaugsmi vērstu fiskālo konsolidāciju, atjaunot normālu ekonomikas kreditēšanu, veicināt izaugsmi un konkurētspēju, risināt problēmas, kas saistītas ar bezdarbu un krīzes sociālajām sekām, un modernizēt valsts pārvaldi.

(6) Eiropadome 2012. gada 2. martā aicināja dalībvalstis, kas piedalās paktā "Euro plus", savlaicīgi nākt klajā ar savām saistībām, lai tās varētu ietvert stabilitātes vai konverģences programmās un valsts reformu programmās.

(7) Malta 2012. gada 30. aprīlī iesniedza savu 2012. gada stabilitātes programmu, kas attiecas uz 2012.–2015. gadu, un 2012. gada 23. aprīlī – 2011. gada valsts reformu programmu. Abas programmas izvērtētas vienlaikus, lai ņemtu vērā to savstarpējo saistību.

(8) Pamatojoties uz 2012. gada stabilitātes programmas novērtējumu saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97, Padome uzskata, ka makroekonomikas scenārijs, kas veido pamatu budžeta prognozēm, ir optimistisks, jo īpaši stabilitātes programmas perioda pēdējos gados, salīdzinot ar Komisijas prognozēto potenciālo izaugsmi. Programmā izklāstītās budžeta stratēģijas mērķis ir pakāpeniski samazināt deficītu līdz 0,3 % no IKP 2015. gadā pēc plānotās pārmērīgā deficīta novēršanas 2011. gadā. Programmā ir apstiprināts iepriekšējais vidējā termiņa budžeta mērķis (VTM) – strukturāli līdzsvarota pozīcija –, ko būtu jāsasniedz pēc programmas perioda. VTM ir pienācīgi ņemtas vērā Stabilitātes un izaugsmes pakta prasības. Pastāv risks, ka deficīta rādītāji varētu būt sliktāki par plānoto, kas izriet no i) mazākiem ieņēmumiem, ņemot vērā nedaudz optimistisko makroekonomikas scenāriju, ii) iespējamās kārtējo primāro izdevumu pārsniegšanas un iii) pašlaik notiekošās nacionālās aviokompānijas (*Air Malta*) pārstrukturēšanas un enerģijas piegādātāja (*Enemalta*) finansiālās situācijas. Balstoties uz (pārrēķināto) strukturālo budžeta bilanci[6], ir plānots, ka ikgadējais progress VTM sasniegšanā atbildīs Stabilitātes un izaugsmes paktā noteiktajam kritērijam 0,5 % no IKP. Izmantojot Komisijas noteiktos vienreizējos pasākumus, kas iekļauti budžeta mērķos, vidējais progress VTM sasniegšanā ir nedaudz lielāks (¾ % no IKP), taču sadalīts ļoti nevienmērīgi – bez progresa 2012. gadā, kam seko centieni 1¼ % apmērā 2013. gadā. Saskaņā ar programmā sniegto informāciju valdības izdevumu pieaugumam, ņemot vēra diskrecionāros ieņēmumu pasākumus, vajadzētu

[5] COM(2012) 68 *final*.

[6] Cikliski koriģētā bilance, izņemot vienreizējos un pagaidu pasākumus, ko Komisijas dienesti atbilstoši kopīgi saskaņotai metodoloģijai pārrēķinājuši, pamatojoties uz programmā sniegto informāciju.

atbilst Stabilitātes un izaugsmes paktā noteiktajam izdevumu kritērijam visā programmās periodā. Tomēr risks attiecībā uz budžeta mērķiem nozīmē, ka vidējā korekcija VTM sasniegšanai varētu būt lēnāka nekā vajadzīgs. Pēc maksimuma – 72 % no IKP – sasniegšanas 2011. gadā programmā ir plānots, ka vispārējās valdības bruto parāda līmenis sāks samazināties un sasniegs 65,3 % no IKP 2015. gadā (vēl joprojām virs kritērija 60 % apmērā no IKP). Saskaņā ar programmā plānoto Malta panāk pietiekamu progresu, lai sasniegtu Stabilitātes un izaugsmes paktā noteikto parāda samazināšanas kritēriju pārejas perioda beigās (2015. gadā), bet šis novērtējums ir pakļauts riskam, jo parāda līmenis var izrādīties lielāks par plānoto, ņemot vērā lielāka deficīta iespēju, kā arī parāda – deficīta korekcijas. Maltas vidējā termiņa budžeta struktūra paliek nesaistoša, kas nozīmē, ka fiskālās plānošanas perspektīva ir samērā īsa. Programmā paziņots, ka Maltas valdība apsver reformēt ikgadējo budžeta procedūru, tai skaitā termiņus, un ieviest konstitūcijā paredzētu fiskālo noteikumu, iekļaujot uzraudzību un korektīvos mehānismus, saskaņā ar eurozonas pārvaldības struktūru.

(9) Malta joprojām ir pakļauta lielam riskam attiecībā uz savu publisko finanšu ilgtermiņa ilgtspēju, un paredzamais ar novecošanu saistīto izmaksu ilgtermiņa pieaugums būtiski pārsniedz ES vidējo rādītāju. Ļoti zems vecāka gadagājuma darba ņēmēju, tai skaitā vecāka gadagājuma sieviešu, nodarbinātības īpatsvars, samērā agrs pensionēšanās vecums un priekšlaicīgas pensionēšanās shēmu izmantošana palielina problēmas apmēru. Neatkarīga darba grupa pensiju jautājumā 2010. gada decembrī iesniedza priekšlikumus turpmākai pensiju reformai, tostarp par saikni starp pensionēšanās vecumu un paredzamo mūža ilgumu, kā arī par papildu pensiju līmeņu ieviešanu pensiju sistēmā. Tas ir apspriests ar ieinteresētajām personām, tomēr valdībai vēl ir jāpaziņo sava nostāja. Turklāt valsts reformu programmā nav ierosināta visaptveroša, aktīvu vecumdienu stratēģija. Atzinīgi vērtējot Maltas īstenotos pasākumus nedeklarētas nodarbinātības apkarošanai, vienlaikus tiek arī atzīmēts, ka tie var radīt nevajadzīgu spiedienu uz publisko finanšu ilgtspēju.

(10) Maltas ekonomikas pārstrukturēšana ir radījusi neatbilstību starp prasmju pieprasījumu un piedāvājumu, ko pastiprina zems augstākās izglītības iegūšanas rādītājs un augsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas līmenis. Jāturpina centieni, lai uzlabotu saikni starp izglītības sistēmu un darba tirgus vajadzībām, lai nodrošinātu paliekošus rezultātus. Paredzams, ka Malta līdz 2012. gada beigām iesniegs stratēģiju priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai. Turklāt nepastāv visaptveroša sistēma, lai ievāktu un izvērtētu informāciju par šo parādību.

(11) Maltas darba tirgū joprojām ir zems sieviešu un vecāka gadagājuma darba ņēmēju līdzdalības īpatsvars. Malta veic pasākumus, lai sievietes atkal iesaistītu darba tirgū. Tomēr atšķirības starp vīriešu un sieviešu nodarbinātību un vecāku pienākumu pildīšana īpaši negatīvi ietekmē sievietes, galvenokārt tādēļ, ka trūkst cenas ziņā pieņemamu bērnu aprūpes iestāžu un pieejamu pēcskolas bērnu uzraudzības iestāžu un maz tiek izmantoti tādi ģimenēm labvēlīgi risinājumi kā elastīgs darba laika režīms un tāldarbs.

(12) Malta joprojām ir viena no nedaudzajām dalībvalstīm ar vispārēju algu indeksācijas sistēmu. Kaut arī mehānismam ir elementi, kas varētu mazināt ietekmi, tas rada algu un cenu spirāles risku, jo īpaši tāpēc, ka importa cenas nav izslēgtas no indeksācijas un var kaitēt konkurētspējai, jo īpaši darbietilpīgās nozarēs. Iestādes ir uzsākušas pārskata

procesu, taču rezultāti vēl nav pieejami un vēl ir jāuzsāk diskusija par konkrētiem reformas priekšlikumiem.

(13) Maltas energoapgāde joprojām gandrīz pilnībā ir atkarīga no importētas naftas, savukārt atjaunojamu energoresursu avotu īpatsvars vēl aizvien ir nenozīmīgs. Augsti elektroenerģijas tarifi var kaitēt Maltas mazo un vidējo uzņēmumu konkurētspējai. Energoefektivitātes trūkumu novēršana varētu sniegt divkāršu ieguvumu, proti, uzlabot konkurētspēju un sasniegt mērķus enerģētikas un klimata jomā. Šajās jomās ir uzsāktas vairākas iniciatīvas, piemēram, saules enerģijas izmantošanas veicināšana un vēja ģeneratoru parku attīstīšana, elektroenerģijas savienojuma izveide ar Sicīliju un automobiļu ar ekonomisku degvielas patēriņu izmantošanas veicināšana. Tomēr vēl ir pāragri novērtēt šo iniciatīvu iespējamo ietekmi, tādēļ to īstenošana ir cieši jāuzrauga.

(14) Banku sistēma Maltā ir ļoti liela proporcionāli ekonomikas lielumam, proti, kopējie aktīvi sasniedz apmēram 800 % no IKP. Nozares lielums vien nozīmē, ka finanšu stabilitātes satricinājumiem varētu būt nesamērīgi liela ietekme uz vietējo ekonomiku. Pasaules ekonomikas lejupslīdes rezultātā palielinājās apdraudēto aizdevumu apmērs, tomēr tam nesekoja nodrošinājumu pieaugums. Neaizsargātības avots jo īpaši ir lielā pakļautība satricinājumiem nekustamā īpašuma tirgū, uz kuru attiecas vairāk nekā puse no visiem iekšzemes rezidentiem izsniegtajiem aizdevumiem, jo īpaši tāpēc, ka nevar izslēgt turpmāku nekustāmā īpašuma cenu samazināšanos un vienlaikus šobrīd, iespējams, pastāv pārmērīgs mājokļu piedāvājums.

(15) Malta ir uzņēmusies vairākas saistības saskaņā ar paktu "Euro plus". Saistības un 2011. gadā iesniegto saistību īstenošana attiecas uz konkurētspējas uzlabošanu, nodarbinātības veicināšanu un publisko finanšu ilgtspējas veicināšanu. Komisija ir izvērtējusi to, kā īstenotas saistības saskaņā ar paktu "Euro plus". Ieteikumos ir ņemti vērā šā novērtējuma rezultāti.

(16) Komisija Eiropas pusgada kontekstā ir veikusi visaptverošu Maltas ekonomiskās politikas analīzi. Tā ir novērtējusi 2012. gada stabilitātes programmu un 2012. gada valsts reformu programmu. Komisija ir ņēmusi vērā ne tikai to lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Maltā, bet arī to atbilstību ES noteikumiem un norādēm, ņemot vērā to, ka jānostiprina Eiropas Savienības vispārējā ekonomiskā pārvaldība, kas panākams, turpmākajos valstu lēmumos ievērojot ES līmeņa norādes. Komisijas ieteikumi Eiropas pusgada ietvaros ir atspoguļoti 1.–6. ieteikumā turpmāk.

(17) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi Maltas 2012. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums[7] ir īpaši atspoguļots turpmāk izklāstītajā 1. ieteikumā,

IESAKA Maltai laikposmā no 2012. līdz 2013. gadam rīkoties šādi.

1. Pastiprināt budžeta stratēģiju 2012. gadā ar papildu pastāvīgiem pasākumiem, lai nodrošinātu pienācīgu progresu vidējā termiņa budžeta mērķa (VTM) sasniegšanai un saglabātu deficītu zem 3 % no IKP, neizmantojot vienreizējus pasākumus. Pēc tam turpināt fiskālo konsolidāciju pienācīgā tempā, lai panāktu pietiekamu progresu VTM sasniegšanā, ieskaitot izdevumu kritērija ievērošanu, un lai panāktu atbilstību parāda samazināšanas kritērijam, precizējot konkrētus pasākumus, ar kuriem atbalstīt

[7] Saskaņā ar 5. panta 2. punktu Padomes Regulā (EK) Nr. 1466/97.

deficīta mērķus no 2013. gada, vienlaikus esot gatavībā veikt papildu pasākumus noviržu gadījumā. Vēlākais līdz 2012. gada beigām īstenot saistošu un uz noteikumiem balstītu daudzgadu finanšu shēmu. Uzlabot nodokļu iekasēšanu un apkarot izvairīšanos no nodokļiem, un samazināt stimulus parādu veidošanai uzņēmumu nodokļu jomā.

2. Nekavējoties īstenot pasākumus pensiju sistēmas ilgtermiņa ilgtspējas nodrošināšanai, paredzot i) ievērojami paātrināt pensijas vecuma pakāpenisku paaugstināšanu salīdzinājumā ar pašreizējiem tiesību aktiem, ii) viennozīmīgu saikni starp likumā noteikto pensijas vecumu un paredzamo mūža ilgumu un iii) pasākumus, ar kuriem veicina privātus pensijas uzkrājumus. Veikt pasākumus, lai palielinātu vecāka gadagājuma darba ņēmēju līdzdalību darba tirgū, jo īpaši neatbalstot priekšlaicīgu pensionēšanos.

3. Veikt pasākumus, lai samazinātu augsto priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas līmeni. Tupināt īstenot politiskus centienus izglītības sistēmā, lai nodrošinātu prasmju atbilstību darba tirgus vajadzībām. Uzlabot cenas ziņā pieņemamu bērnu aprūpes un ārpusskolas bērnu uzraudzības iestāžu skaitu un pieejamību, lai tādējādi samazinātu atšķirības starp vīriešu un sieviešu nodarbinātību un vienlaikus samazinātu bērnu audzināšanas ietekmi uz sieviešu nodarbinātību.

4. Veikt turpmākos nepieciešamos pasākumus, apspriežoties ar sociālajiem partneriem un ievērojot valstī pieņemto praksi, lai reformētu algu noteikšanas un algu indeksēšanas mehānismu ar mērķi labāk atspoguļot darba ražīgumu un samazināt importa cenu ietekmi uz indeksu.

5. Lai samazinātu Maltas atkarību no importētas naftas, pastiprināt energoefektivitātes veicināšanas centienus un palielināt no atjaunojamiem energoresursiem saražotās enerģijas īpatsvaru, rūpīgi uzraugot pastāvošos stimulēšanas mehānismus un nosakot prioritātes turpmākai infrastruktūras attīstībai, tostarp pabeidzot elektroenerģijas savienojumu ar Sicīliju.

6. Lai stiprinātu banku sektoru, veikt pasākumus, potenciāla riska mazināšanai, kura iemesls ir lielā pakļautība satricinājumiem nekustamā īpašuma tirgū. Veikt pasākumus turpmākai nodrošinājumu pastiprināšanai saistībā ar aizdevumu vērtības zudumiem.

Briselē,

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs